

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, a Régiók Bizottságának és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak – Cselekvési terv a kkv-k finanszírozáshoz való hozzájárulásának javítására

(COM(2011) 870 final)

(2012/C 351/10)

Előadó: **Anna Maria DARMANIN**

Társelőadó: **Ronny LANNOO**

2011. december 7-én az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 304. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, a Régiók Bizottságának és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak – Cselekvési terv a kkv-k finanszírozáshoz való hozzájárulásának javítására

COM(2011) 870 final.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2012. augusztus 30-án elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2012. szeptember 18–19-én tartott, 483. plenáris ülésén (a 2012. szeptember 19-i ülésnapon) 174 szavazattal, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözli a kkv-k finanszírozáshoz való hozzájárulásának javítására szolgáló uniós cselekvési tervet, melyet olyan időszakban tettek közzé, amikor számos európai ország szembesül bizonytalan gazdasági kilátásokkal. Az EGSZB úgy véli, hogy Európa gazdasági fellendülése csak akkor valósulhat meg, ha a kkv-kkal kapcsolatos politika kiemelt helyen szerepel az EU politikai döntéshozóinak napirendjén. Ezért egyértelműen támogatja az európai intézmények erőfeszítéseit a pénzügyi rendszer ellenálló képességének növelésére, hogy az a reálgazdaság rendelkezésére álló eszközzé válhasson.

1.2 Az EGSZB megjegyzi, hogy az erre a célra szolgáló intézkedések nem lehetnek sikeresek a tagállamok egyértelmű bevonása nélkül. Ezért arra kéri a tagállamokat, hogy hajtsák végre a cselekvési tervet, és az Európa 2020 stratégia prioritásaira összpontosítva mobilizáljanak minden lehetséges támogatási mechanizmust a kkv-k finanszírozására. A tagállamoknak például *garanciaalapokat* kell kidolgozniuk, és *javítaniuk kell a strukturális alapok finanszírozási eszközökre való felhasználását*.

1.3 Az EGSZB elismeri, hogy a hitelfinanszírozás jelenleg és a jövőben is a kkv-k fejlesztésének egyik leggyakrabban alkalmazott eszköze. Ebben a tekintetben az EGSZB teljes mértékben támogatja a kkv-k növekedését szolgáló adóssághoz finanszírozási és garanciaeszközök erősítését szolgáló szabályozási és pénzügyi intézkedéseket.

1.4 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a Bazel III. javaslatait megfelelően kell végrehajtani Európában a leendő CRD IV irányelv útján, hogy elkerülhető legyenek a reálgazdaság finanszírozására gyakorolt kedvezőtlen hatások.

1.5 Az EGSZB üdvözli a kockázati tőke megerősítéséről szóló európai bizottsági javaslatokat. Az európai kockázati-tőke-piac számára létfontosságú, hogy döntő jelentőségű új lendületet kapjon, hogy ezáltal áthidalhatók legyenek a piaci hiányosságok és szabályozói korlátok, és ezzel a kockázati-tőke-szegmens vonzóbbá váljon a magánberuházók számára.

1.6 Az európai kkv-k különbözőek és sokszínűek. A finanszírozáshoz való hozzáférés fejlesztését szolgáló kezdeményezéseknek különböző innovatív intézkedések teljes skáláját kell tartalmazniuk ahhoz, hogy el is érjék a szereplők különböző csoportjait, figyelembe véve azok egyéni tulajdonságait. A szociális vállalkozások és a szabadfoglalkozásúak például a „hagyományos” vállalatoktól különböző jogi formában és működési modellel tevékenykednek, ami tovább bonyolítja a finanszírozáshoz való hozzáférésüket, mivel a pénzügyi szereplők nem mindig értik és ismerik el ezeket a formákat és modelleket.

1.7 Meg kell erősíteni a hibrid tőkét is, amely alternatívát jelent a banki kölcsönre. Támogatni kell az új pénzügyi szereplőket, valamint az innovatív pénzügyi megoldásokat és üzleti tanácsokat is nyújtó új közvetítők fellépését. Jó példa a közösségi finanszírozás (crowd funding), másik lehetőségként pedig meg lehetne fontolni a nyereség és veszteség megosztásán alapuló banki finanszírozást.

1.8 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az EBB-csoportnak az Európai Bizottsággal szorosan együttműködve kulcsszerepet kell játszania a kkv-kba való beruházások terén, általános és célzott eszközök széles körének alkalmazása révén. A kkv-k számára nyújtott EBB-hiteleket illetően arra kéri az EBB-közvetítőket, hogy a kkv-k szervezeteivel együttműködve fokozzák kommunikációs erőfeszítéseiket annak érdekében, hogy népszerűsítsék ezt a pénzügyi modellt a kkv-k körében.

1.9 Az EGSZB tudomásul veszi azt a javaslatot, mely szerint egyszerűsíteni kell és átláthatóbbá kell tenni a pénzügyi eszközök következő generációját (*uniós hitelfinanszírozási eszköz és uniós tőkefinanszírozási eszköz*) a következő többéves pénzügyi keretprogramban. Az EGSZB támogatja a javaslatokat, mivel ez a két eszköz erős fellendítő hatással jár.

1.10 Az EGSZB üdvözlözi az Európai Bizottságnak azt a döntését, hogy elősegíti a különböző szereplők közötti párbeszédet, hogy nyomon követhesse a piaci fejleményeket, és ajánlásokat tehessen a kkv-k finanszírozáshoz való hozzáféréseinek javítása tárgyában. Az EGSZB reméli, hogy rendszeresen meghívást kap a „kis- és középvállalkozói finanszírozási fórumra”, amelyen konkrét javaslatokat tehetnek és vitathatnak meg a kkv-k pénzügyi problémáinak enyhítését illetően.

1.11 Az EGSZB úgy véli, hogy ösztönözni kell a külön a vállalkozóknak szóló képzéseket, mint pl. a befektetőket felkészítő programokat.

1.12 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy meg kell könnyíteni a kkv-k hozzáférést azokhoz a kkv-finanszírozást támogató európai programokhoz, melyeket európai, nemzeti vagy regionális közvetítők révén hajtanak végre. Az ilyen programok sikerének kulcsa az, hogy minden szinten átlátható, érthető és következetes eljárásokat alkalmazzanak.

2. Az Európai Bizottság javaslata

2.1 A cselekvési terv felvázolja a kkv-finanszírozás ösztönzését gátló legfőbb tényezőket:

- hozzáférés a kölcsönökhöz,
- hozzáférés a kockázati tőkéhez,
- hozzáférés a tőkepiacokhoz.

2.2 A dokumentumok ezenfelül leírják a 2007 és 2012 között hozott intézkedéseket, melyek célja annak biztosítása volt, hogy a finanszírozási lehetőségekhez a kkv-k is hozzáférjenek:

- versenyképességi és innovációs keretprogram (CIP),
- az EBB által a kkv-k hitelezésére rendelkezésre bocsátott eszközök,
- a kohéziós politika eszközei,
- a kockázatmegosztó eszköz a hetedik keretprogramban.

2.3 Az Európai Bizottság számos intézkedést határoz meg a kkv-finanszírozás megkönnyítésére. Ilyenek a következők:

- szabályozási intézkedések,

- pénzügyi intézkedések a hitelezés és a kockázati tőkéhez való hozzájutás javítására az EU-ban,
- intézkedések a kkv-k környezetének fejlesztésére.

3. Általános észrevételek és megjegyzések

3.1 Az Európai Központi Bank (EKB) az Európai Bizottsággal szorosan együttműködve rendszeresen közzéteszi a *kis- és középvállalkozások (kkv-k) euróövezetbeli finanszírozáshoz való hozzáféréseiről készített felméréseinek* ⁽¹⁾ eredményeit. A legutóbbi felmérés eredményei szerint az euróövezetben a kkv-k külső finanszírozás iránti igénye 2011. október és 2012. március között növekedett. Az eredmények azt is mutatják, hogy ugyanebben az időszakban tovább nehezedett a banki kölcsönökhöz való hozzáférés, az egyes tagállamok között azonban különbségek voltak megfigyelhetők ⁽²⁾. Összességében a vállalkozások a bankkölcsönök elérhetőségének rosszabbodásáról számoltak be. A felmérés ezenkívül azt mutatja, hogy valamivel nagyobb arányban utasítják el a hitelkérelmeket. Ugyanakkor lényegében változatlan maradt azoknak a válaszadóknak az aránya, akik a legfőbb problémának a finanszírozáshoz való hozzáférést tartják. Az EGSZB ezért kéri az Európai Bizottságot, hogy biztosítsa, hogy teljes mértékben ki lehessen használni a finanszírozáshoz való hozzáférés alternatív módjait.

3.2 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy minden felmérés alaposan nyomon kell követni, hogy konkrét politikai intézkedésekkel gyorsan reagálni lehessen rájuk. A nyomon követést a kkv-finanszírozási fórumon, a tagállamokban és a kkv-szervezetek körében elérhető információkkal lehet kiegészíteni. Ezt az Európai Bizottságnak kell megvalósítania az EGSZB és a civil társadalom bevonásával.

3.3 Az EGSZB támogatja azt a vizsgálatot, amelyet az Európai Bizottság végez a kkv-k definíciójának kiértékelésére, és kéri, hogy fordítsanak különös figyelmet a mikro- és kisvállalkozásokra. A kkv-k különböző méretére és sokféleségére való tekintettel ⁽³⁾ (családi vállalkozások, szabadfoglalkozások és szociális vállalkozások, hogy csak néhányat említsünk) az EGSZB emlékezteti az Európai Bizottságot, hogy a rájuk szabott pénzügyi támogatási intézkedéseket prioritásnak kell tekinteni. Ezért kéri az Európai Bizottságot, hogy a vállalkozásfejlesztést támogató finanszírozási programok előkészítése során vegye figyelembe a vállalkozások különböző jellegét, különös figyelmet fordítva a mikrovállalkozásokra. Az Európai Bizottságnak kerülnie kell mindenfajta diszkriminációt, mivel nincs univerzális („one size fits all”) válasz a vállalkozások szükségleteire.

4. Részletes észrevételek és megjegyzések a szabályozási intézkedésekről

4.1 A kockázati tőke szabályozása

4.1.1 Az EGSZB támogatja a kockázati tőke-alapok által végzett határokon átnyúló műveletek harmonizált rendszerének bevezetését. A javaslat üdvözlendő, mivel várhatóan hozzájárul

⁽¹⁾ A legutóbbi felmérést 2012. február 29. és március 29. között végezték 7 511 vállalkozásra kiterjedően az euróövezetben.

⁽²⁾ Ugyanott, lásd a 14–15. oldalon szereplő adatokat.

⁽³⁾ HL C 318, 2009.12.23., 22. o.; HL C 376., 2011.12.22., 51. o.

a piaci hiányosságok csökkentéséhez egy olyan „európai útlevél” révén, amely lehetővé teszi az uniós kockázati tőke-alapok számára, hogy páneurópai alapon értékesítsék termékeiket és gyűjtsenek tőkét. Az EGSZB számos észrevételt tett a kockázati tőkeről szóló előző véleményében ⁽⁴⁾, és arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vegye ezeket figyelembe.

4.1.2 Az EGSZB nyomatékosan támogatja azt a vizsgálatot, amelyet az Európai Bizottság 2012-ben fog végezni a prudenciális követelményekről szóló rendelet és a bankok, illetve biztosítótársaságok kockázati tőke-befektetései közötti kapcsolatáról. A vizsgálatnak elemeznie kell, hogy ezek az eszközök a nagy nemzetközi bankok oligopóliumához vezetnek-e, vagy közép- vagy hosszú távon módosításra szorulnak.

4.1.3 Mivel a kkv-k többsége kisvállalkozás (tíznel kevesebb alkalmazottal), az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy fordítson különös figyelmet a mikroméretű kockázati tőke-alapokra. Az ilyen alapok olyan vállalkozásokba fektetnek be, amelyek projektjei nem keltik fel eléggé a hagyományos kockázati tőke-alapok figyelmét, de ahhoz túl nagyok vagy kockázatosak, hogy hagyományos hitelforrásokból jussanak tőkéhez. Az ilyen alapok erősítik a vállalatok tőkealapját, és a befektetési időszakban alkalmazott különböző képzési módszerek révén fejlesztik a vállalkozók üzleti ismereteit ⁽⁵⁾. Kérjük a tagállamokat, hogy javasoljanak olyan eszközöket – pl. konkrét adózási intézkedéseket –, amelyek ösztönözhetik az ilyen alapok fejlődését az ilyen pénzügyi hiányosságok áthidalása érdekében.

4.2 Adóreformok

4.2.1 Üdvözljük az Európai Bizottságnak a határokon átnyúló kockázati tőke-befektetések adózási reformjára vonatkozó javaslatát. Az EGSZB ugyanakkor arra kéri az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy javasoljanak egyértelmű intézkedéseket az adóelkerülés és az adócsalás megelőzésére.

4.2.2 A határokon átnyúló tranzakciók adóügyi akadályainak kezelése mellett az Európai Bizottságnak biztosítania kell azt is, hogy a tagállamok előmozdítsák saját adóreformjaikat a kkv-finanszírozási rendszerek érdekében.

4.2.3 Meg kell vizsgálni a néhány tagállamban létező jó példákat, és terjeszteni kell azokat az EU-ban és a kkv-k körében is ⁽⁶⁾. Számos országban alkalmaznak már pénzügyi ösztönzési csomagokat. Egyik ilyen példa Belgium, közelebről Flandria, ahol néhány évvel ezelőtt olyan kölcsönösen előnyös hitelezési formát (*win-win-loan*) vezettek be, amelynek keretében magánszemélyek kölcsönözhetnek pénzt kkv-knak, és ezért adócsökkentést kapnak. További jó példa a *Tante Agaath hitel* ⁽⁷⁾ néven ismert holland rendszer.

⁽⁴⁾ HL C 191., 2012.6.29., 72. o.

⁽⁵⁾ Ld. pl.: <http://www.financites.fr/>.

⁽⁶⁾ Lásd a következő EBAN-jelentést: *Tax Outlook 2010 Executive Summary* – <http://www.eban.org/resource-center/publications/eban-publications>.

⁽⁷⁾ *Tante Agaath regeling* (http://www.tanteagaath.nl/agaath_regeling.htm).

4.2.4 Az adómentességek szabályozása, mint pl. a francia ISF PME törvény ⁽⁸⁾, szintén tényleges haszonnal járhat a magas növekedést felmutató kkv-k számára. Az EGSZB üdvözlözi az ilyen modelleket, amennyiben az adómentesség összege ésszerű, és nem hat kedvezőtlenül a más, szintén fontos ágazatoknak juttatott hozzájárulásokra.

4.3 Az állami támogatásra vonatkozó szabályok

4.3.1 Az EGSZB támogatja az állami támogatási szabályok modernizálására tett javaslatot, melynek célja a kkv-k állami támogatására vonatkozó jelenlegi szabályok egyszerűsítése. Tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság az Európa 2020 stratégia céljainak eléréséhez felül fogja vizsgálni az általános csoportmentesítési rendeletet és számos állami támogatási iránymutatást, beleértve a kockázati tőkére vonatkozót is. Az EGSZB sürgeti e szabályok javítását, egyszerűsítését és egyértelműsítését. Kérjük az Európai Bizottságot, hogy biztosítsa, hogy állami támogatást csak a piac nem megfelelő működésének kezelésére lehessen felhasználni.

4.4 Láthatóbb kkv-piacok és tőzsdén jegyzett kkv-k

4.4.1 Az EGSZB üdvözlözi, hogy a pénzügyi eszközök piacairól szóló irányelv (MIFID) azt javasolja, hogy homogén kkv-növekedési piacot alakítsanak ki, és tegyék azt a befektetők számára vonzóvá a „gyorsan növekvő kkv-k piaca” besorolás által. Az EGSZB azonban olyan konkrét rendelkezések és intézkedések bevezetését javasolja ⁽⁹⁾, amelyek révén az irányelv hatékonyan és eredményesen végrehajtható.

4.5 A tőzsdén jegyzett kkv-k adatszolgáltatási terhei

4.5.1 Az EGSZB kéri Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy a tőzsdén jegyzett kkv-k esetében egyszerűsítsék a számviteli szabályokat és csökkentsék az adatszolgáltatási terheket Európában. Az EGSZB tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság előterjesztett egy javaslatot a számviteli szabályokról szóló irányelvek egyszerűsítésére és módosítására, és ezzel egy időben egy másik javaslatot is az átláthatósági irányelv felülvizsgálatára. Az EGSZB arra emlékezteti az Európai Bizottságot, hogy vegye figyelembe a 2012 elején elfogadott két véleményét ⁽¹⁰⁾, és úgy véli, hogy a kkv-knak *fel kell szabadítaniuk forrásokat a beruházásokhoz, hogy tovább növekedhessenek*.

4.6 A Bazel III jövőbeli végrehajtása és következményei a kkv-k finanszírozására nézve

4.6.1 Az EU-nak továbbra is vezető szerepet kell vállalnia a nemzetközi szinten elfogadott pénzügyi szabályozási reformok végrehajtásában. Az EGSZB azonban megjegyzi, hogy a Bazel III EU-ban való végrehajtásával kapcsolatos különböző tőkekövetelmények, amelyek jelenleg megvitatás alatt állnak és nemsokára életbe lépnek (CRD IV/CRR), különféle problémákat okozhatnak a kkv-k számára ⁽¹¹⁾.

⁽⁸⁾ <http://pme.service-public.fr/actualites/brevs/reduction-isf-pour-investissements-pme.html>.

⁽⁹⁾ HL C 191., 2012.6.29., 80. o.

⁽¹⁰⁾ HL C 143., 2012.5.22., 78. o.; HL C 181., 2012.6.21., 84. o.

⁽¹¹⁾ HL C 68., 2012.3.6., 39. o.

4.6.2 Az EGSZB támogatja az európai intézmények által a pénzügyi rendszer ellenálló képességének növelése érdekében tett erőfeszítéseket, melyek célja az, hogy a jövőben elkerülhető legyenek a válságok. A pénzügyi piacok erősebb szabályozása azonban nem mehet a kis- és középvállalatok finanszírozásának kárára. Az EGSZB teljes mértékben támogatja az Európai Parlament által 2012. májusban elfogadott *Karas-jelentést*, amely további lépést jelent a tőkekövetelményekről szóló Bazel III rendelkezéseinek EU-ban való ésszerű és megvalósítható végrehajtásához.

4.6.3 Az EGSZB tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság konzultálni fog az Európai Bankhatósággal (EBA) az új irányelv (CRD IV) hatálybalépésétől számított 24 hónapon belül, és hogy az EBA jelentést készít a kkv-knak és természetes személyeknek történő hitelezésről. Az EGSZB sürgeti, hogy az Európai Bizottság teljes mértékben vonja őt be a kockázati súlyozás újraértékelésébe azáltal, hogy vélemény kidolgozására kéri fel a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek elküldendő jelentésről.

4.7 A késedelmes fizetésekről szóló irányelv

4.7.1 Az Európai Bizottság úgy rendelkezik, hogy az irányelvet 2013. március 16-ig kell végrehajtani. Az EGSZB arra ösztönzi a tagállamokat, hogy biztosítsák, hogy a kkv-k gyorsabban profitálhassanak a rendszerből. Nagyon fontos az is, hogy az Európai Bizottság nyomon kövesse az irányelv megfelelő időben történő végrehajtását minden tagállamban. Az Európai Bizottságnak ezenkívül igen szorosan nyomon kell követnie, hogy a tagállamok milyen módon hajtják végre a 4. cikk (5) bekezdését, amely lehetőséget ad nekik az ellenőrzési eljárás 30 napon túli meghosszabbítására, kivéve, ha ez nagymértékben méltánytalan lenne a hitelezővel szemben. Az Európai Bizottságnak alaposan figyelemmel kell kísérnie a tagállamokat is annak megelőzése érdekében, hogy a tagállamok ezt a cikket a kifizetések mesterséges késleltetésére használják, különösen mivel a közhivatalok általi kifizetések késedelme jelentős hatással van a kkv-k készpénzforgalmára és likviditására.

4.7.2 Az EGSZB kéri az európai intézményeket, hogy jó példát mutatva időben fizessék ki alvállalkozóikat, és ne sújtásák őket szükségtelen adminisztratív és pénzügyi terhekkel.

4.8 Európai szociális vállalkozási alapok

4.8.1 Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottságnak az európai szociális vállalkozási alapokról szóló rendeletre irányuló javaslatát, és emlékezteti az Európai Bizottságot, hogy a szociális vállalkozások megfelelő tőkéhez jutásának javítását kiemelt helyen kell kezelni a napirenden. Ezzel kapcsolatban az EGSZB 2012 elején kifejtette véleményét⁽¹²⁾. Az egyik kihívást a portfólióvállalkozások társadalomra gyakorolt szociális és általános hatásainak mérése és az erről való jelentéstétel jelenti. Az EGSZB uniós szintű közös tanulmány elvégzését ajánlja, hogy kritériumokat és mutatókat lehessen kidolgozni az ilyen kérdések kezeléséhez. Az EGSZB emlékezteti az Európai

Bizottságot arra, hogy az ilyen alapok csak egyikét képezhetik a számos még kidolgozandó, sürgősen szükséges pénzügyi eszközöknek.

4.8.2 Az EGSZB a tagállamokat is kéri arra, hogy javítsák a szociális vállalkozások különböző formáinak elismerését. Ha nagyobb elismerést kapnának az ilyen vállalkozások, akkor csökkenne a kockázati súlyozás a nekik nyújtott kölcsönök esetében, és nem lennének többé hátrányos helyzetben a hagyományos vállalkozásokhoz képest.

5. Részletes észrevételek és megjegyzések a kkv-kra irányuló uniós pénzügyi intézkedésekkel kapcsolatban

5.1 Az EGSZB teljes mértékben tudatában van annak, hogy számos – főként kisebb méretű – kkv továbbra is jórészt a hitelekre van utalva, ha külső finanszírozásra van szüksége.

5.2 Az EGSZB üdvözli, hogy az EBB folyamatosan hitelez a kkv-k számára, mivel uniós szinten ez tekinthető a kkv-k egyik legfontosabb hitelezési eszközének, és elismeri: a kkv-k számára pénzügyi előnyt jelent, hogy e közvetített kölcsönök révén csökkenteni tudják a hitelköltségeket. Az EGSZB arra kéri az EBB-t, hogy folytassa ezt a gyakorlatot, és rendszeresen számoljon be az elért eredményekről. A közvetítő bankoktól pedig – a várt eredmények elérése érdekében – kéri, hogy – a kkv-k szervezeteivel szorosan együttműködve – fokozzák kommunikációs erőfeszítéseiket, és népszerűsítsék ezt a pénzügyi modellt a kkv-k körében.

5.3 Éppilyen fontos, hogy támogassák a közvetítők új típusainak fellendülését, ezek ugyanis sokszor jobban megfelelnek a kkv-k sokféleségének. Igen értékesek a szövetkezeti és szociális banki ágazatok tapasztalatai, mivel ezek testre szabott pénzügyi támogatást biztosítanak, melyhez gyakran más támogatási szolgáltatások is társulnak.

5.4 Az EGSZB kéri az Európai Bizottságot, hogy – szoros együttműködésben az EBB-csoporttal – terjessze ki a kockázatmegosztó megoldásokat a tulajdonviszonyt, illetve részben tulajdonviszonyt megtestesítő befektetésekre is, és támogassa a közös alapon kezelt vállalati kötvények kibocsátását. Ami a részben tulajdonviszonyt megtestesítő befektetések piacát illeti, az EGSZB külön arra kéri az Európai Bizottságot és az EBB-csoportot, hogy tanulmányozzák, miként lehet hatékonyabbá tenni a mezzanine-finanszírozást, és vizsgáljanak meg új mezzanine-termékeket, például a mezzanine-hitelekhez nyújtott garanciát.

5.5 Az EGSZB azt ajánlja, hogy az Európai Bizottság folytassa az uniós pénzügyi rendszerek népszerűsítését a kkv-szervezeteknél, hogy ezek az eszközök egyre ismertebbé váljanak, és minél gyorsabban igénybe is vegyék őket, különösen a lemaradással küzdő tagállamokban. Mivel a kkv-k hatékony finanszírozása a „növekedési paktum” egyik legfontosabb eszközének tekinthető, fontos, hogy a nemzeti reformprogramok részletesen foglalkozzanak ezzel a kérdéssel.

⁽¹²⁾ HL C 229., 2012.7.31., 55. o.

5.6 Az EGSZB szerint kiemelt figyelmet kell fordítani a kkv-k támogatására azoknak a sajáttőke-eszközöknek és hitelviszonyt megteremtítő eszközöknek a segítségével, amelyek a vállalkozások versenyképességét és a kis- és középvállalkozásokat segítő programban (COSME) és a „Horizont 2020” keretprogramban szerepelnek. Az EGSZB határozottan támogatja a COSME keretében működő hitelgarancia-eszköz (LGF) felső küszöbértékének (150 000 EUR) megemelését, ahogy azt már a versenyképességi programról korábban készített véleményében is említette⁽¹³⁾.

5.7 Az EGSZB hangsúlyozza, hogy olyan kohéziós politikai szabályozásra van szükség, amelyek gondoskodnak a kkv-programok zökkenőmentes és hatékony végrehajtásáról, mivel a jelenlegi keret nem kielégítő. Az EGSZB sajnálja, hogy az uniós pénzügyi szabályok jelenleg túlságosan nehézkesek vagy összetettek, ami gondot jelent a végrehajtásukkal megbízott nemzeti közvetítők számára. Nyilvánvaló, hogy szükség van a kohéziós politika keretébe tartozó pénzügyi eszközök felhasználásának jobb felügyeletére⁽¹⁴⁾.

5.8 Fontos az is, hogy az állami támogatástól való függőség elkerülése érdekében a projektfinanszírozásról tartósabb finanszírozási eszközökre térjünk át. Az Európai Bizottság útmutatást adhatna olyan módszerek bemutatásával, amelyek már beváltak a különféle forrásokból származó pénzügyi eszközök kombinálásának és felhasználásának gyakorlatában a kkv-életciklus minden szakaszában.

5.9 Az EGSZB tudomásul veszi azt a javaslatot, mely szerint a kkv-k számára hosszú távon, új finanszírozási eszközökkel (uniós hitelfinanszírozási eszköz és uniós tőkefinanszírozási eszköz) meg kell könnyíteni a finanszírozáshoz való hozzáférést a következő többéves pénzügyi kereten belül. Az eszközök különféle forrásokból való összegyűjtése révén a pénzügyi eszközök az EGSZB szerint beruházásokat ösztönözhetnek ismert piaci rések betöltésére, méretgazdaságosságot érhetnek el és/vagy minimalizálhatják a kudarc kockázatát olyan területeken, amelyeken a tagállamok önmagukban csak nehezen érnek el a szükséges kritikus tömeget. Ezért az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy a meglévő eszközök (CIP pénzügyi eszközök, kockázatmegosztó finanszírozási mechanizmus) tapasztalataira építve hozza létre a pénzügyi eszközök új generációját. Fontos, hogy az átfedések elkerülése, illetve a nagyobb hatékonyság és pénzügyi fegyelem támogatása érdekében megfelelő, a piaci elvárásokkal és a bevált gyakorlatokkal összhangban lévő szabályokat, útmutatást és normarendszert dolgozzunk ki, és egyszerűsítsük a végrehajtási eljárásokat. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy a megfelelő felügyelet, jelentéstétel, ellenőrzés és irányítás nélkülözhetetlen annak garantálásához, hogy az uniós forrásokat arra használják fel, amire szánták őket.

6. Részletes észrevételek és megjegyzések a kkv-k számára megfelelő környezet fejlesztésére vonatkozó intézkedésekkel kapcsolatban

6.1 Jobb tájékoztatás és kommunikáció a kkv-k felé

6.1.1 Az EGSZB üdvözlöi azt a javaslatot, hogy a pénzügyi közvetítők több tájékoztatást kapjanak, a bankokat és pénzügyi szervezeteket pedig arra ösztönözzék, hogy lássák el ügyfeleiket

minden szükséges eszközzel, ami segíthet nekik finanszírozást találni. Az EGSZB ezen túlmenően fontosnak tartja a kkv-k pénzügyi képzésének elmélyítését. A tagállamoknak nyomtatékosan ajánlja, hogy vegyenek részt ebben a kezdeményezésben, és – szoros együttműködésben a kkv-szervezetekkel – dolgozzanak ki konkrét „beruházási készségfejlesztő” programokat a kkv-k számára.

6.1.2 A kkv-k többségének egyik legnagyobb gondját a testre szabott tanácsadáshoz való hozzáférés jelenti. Az EGSZB támogatja az Enterprise Europe Network (EEN) elvét és szerepét, de úgy véli, hogy ennek a hálózatnak a lehetőségeit maradéktalanul ki kellene használni⁽¹⁵⁾. Az EGSZB következképpen javasolja az EEN pénzügyi tanácsadási kapacitásának megerősítését. Hangsúlyozza azonban, hogy a kkv-szervezeteket ebbe a kampányba is szorosan be kell vonni, amelyet úgy kell kialakítani, hogy kiemelje a kkv-k sokféleségét.

6.2 A kkv-kra irányuló finanszírozási piac nyomon követésének és az ezzel kapcsolatos adatgyűjtésnek a hatékonyabbá tétele

6.2.1 Az EGSZB megjegyzi, hogy az Európai Bizottság már korábban is foglalkozott ezzel a kérdéssel (felmérések a kkv-k finanszírozáshoz való hozzájárulásáról, illetve a kkv-k finanszírozásának indexe). Üdvözlöi azt az európai bizottsági javaslatot, hogy szorosabban együtt kell működni a bankszövetségekkel, és tanácsot kell kérni más intézményektől (EKB, EBH). Az EGSZB ajánlja, hogy kkv-szervezeteket és tagállami szintű intézményeket is vonjanak be. Az EGSZB sajnálja, hogy a cselekvési terv nem említi a nemzetközi szervezetekkel, például az OECD-vel való együttműködés megerősítését annak érdekében, hogy adatokat és statisztikákat⁽¹⁶⁾ lehessen gyűjteni a finanszírozáshoz való hozzáférésről.

6.3 Minőségi értékelés

6.3.1 A kizárólag mennyiségi minősítési modellek gyakran nem alkalmasak a kkv-k értékelésére, mivel túlságosan merevek. A szokásos mennyiségi elemzés minőségi tényezőkkel való kiegészítése kifejezetten üdvözlendő. Ezért a bankok fontolóra vehetnek, hogy kiegyensúlyozott értékelési módszert alkalmazzanak a kkv-k hitelképességének vizsgálatára, bőséges teret engedve a személyes kapcsolatokon alapuló bankszolgáltatásoknak (relationship banking). A bevált módszerekről folytatott eszmecsere során ezzel a kérdéssel is foglalkozni kell. Az EGSZB sajnálja, hogy egyes bankok, úgy tűnik, inkább eltávolodnak ettől az elképzeléstől, mintsem támogatnák azt.

6.4 „Üzleti angyalok” és más szereplők a korai szakaszban

6.4.1 Az EGSZB fontosnak véli, hogy egy egészséges innovációs finanszírozási lánc biztosítása érdekében az üzleti angyalok és a korai szakaszban megjelenő kockázatitőke-alapok kapcsolatba kerüljenek a későbbi szakaszban megjelenő kockázati alapokkal. Ezen túlmenően határozott ösztönzést érdemelnek azok a kezdeményezések, amelyek támogatják, hogy regionális szinten intenzívebb párbeszéd alakuljon ki az üzleti angyalok, a kockázatitőke-alapok és a helyi vállalkozók között.

⁽¹³⁾ HL C 181., 2012.6.21., 125. o.

⁽¹⁴⁾ „Az Európai Regionális Fejlesztési Alapból támogatott pénzügyi konstrukciók kkv-k részére” című 2/2012. sz. számvevőszéki különjelentés, <http://eca.europa.eu/portal/pls/portal/docs/1/13766742.PDF>.

⁽¹⁵⁾ HL C 376., 2011.12.22., 51. o.; HL C 181., 2012.6.21., 125. o.

⁽¹⁶⁾ Lásd például: *Financing SMEs and Entrepreneurs 2012: an OECD scoreboard* [Kkv-k és vállalkozások finanszírozása 2012-ben: OECD-s eredménytábla] (http://www.oecd-ilibrary.org/industry-and-services/financing-smes-and-entrepreneurship_9789264166769-en).

6.4.2 Fontos volna vizsgálni és alkalmazni olyan megoldásokat, amelyek innovatív módon közelítik meg a kockázati tőkét. Ilyen például a közösségi finanszírozás (crowd funding), melynek keretében nem bankok vagy szakértők, hanem polgárok fektetnek be kkv-kba, és ezt nem a tőzsde, hanem egy online platform segítségével teszik.

6.4.3 Meg kellene erősíteni a támogatás, saját tőke és kölcsöntőke (például nyereségmegosztásos kölcsön) jellegű elemeket tartalmazó hibrid tőke⁽¹⁷⁾ testre szabott formáit, mivel ezek a korai szakaszokban, de a teljes életciklus alatt is jobban illenek a kkv-khoz.

7. További ajánlások a biztos kkv-finanszírozás érdekében

7.1 A bankszektorban bevált módszerek

7.1.1 Meg kellene fontolni egy olyan keret kidolgozását, amely ösztönözné a kockázat- és nyereségmegosztás filozófiája szerint működő intézmények hitelnyújtását, mivel a kkv-k minden bizonnyal profitálhatnának ebből. Az Európai Bizottságnak komolyan meg kellene vizsgálnia olyan lehetőségeket, mint a nyereség és veszteség megosztásán alapuló banki finanszírozás. Az EGSZB szívesen venné, ha az Európai Bizottság zöld könyvet dolgozna ki, amelynek alapján európai szintű vita indulhatna a nyereség és veszteség megosztásán alapuló banki finanszírozásról. Több ország – például az Egyesült Királyság, Franciaország, Németország, Olaszország, Luxemburg és Málta – külön-külön is indított kezdeményezéseket. Ezek előremutatóak, de akadályozhatják a pénzügyi szolgáltatások ágazatának további integrációját az EU-n belül. Ráadásul feltételezhető, hogy a különálló, nem koordinált kezdeményezések nem járnak olyan eredménnyel, amilyen ettől a finanszírozási típustól elvárható (például kockázatmegosztás, nyereségmegosztás és a finanszírozás társadalmilag felelős megközelítése). Az iszlám finanszírozásra utaló, konkrét befektetési politikákkal társuló mikrofinanszírozás ösztönzése is fellendíthetne új vállalkozási tevékenységeket, miközben elősegítené a szegénység elleni küzdelmet egyes régiókban. Ezzel összefüggésben európai bizottsági közleményt kellene kidolgozni, amely feltérképezi, megvizsgálja és ösztönzi az alternatív finanszírozási módokat – annak biztosítása érdekében, hogy ezek a módszerek egyenrangúak legyenek a hagyományos finanszírozási módszerekkel.

7.1.2 Az EGSZB tudomásul veszi, hogy az Európai Bizottság górcső alá vette a hitelközvetítők munkáját és eredményeit, valamint azokat a gondokat, amelyekkel a hitelfinanszírozást kereső kkv-k szembesülnek⁽¹⁸⁾. Az EGSZB arra kéri a tagállamokat, hogy a hitelfolyamatok jobb átláthatósága érdekében szintén tegyenek így. Az Európai Bizottság megjegyzi, hogy a tőkekövetelményekről szóló irányelv (CRD III) 145. cikkének (4) bekezdése és a tőkekövetelményekről javasolt rendelet (CRD IV) 418. cikkének (4) bekezdése olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek lehetővé teszik, hogy a kkv-k tájékoztatást kérjenek a

bankoktól minősítésükről és eredményeikről. Fontos, hogy ezeket a rendelkezéseket maradéktalanul ültessék át a gyakorlatba.

7.1.3 A bankszektorbeli versenyt illetően az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy vizsgálja meg a helyzetet és biztosítsa, hogy a kkv-ra irányuló pénzügyi termékek terén a bankszektorban kellő szintű verseny legyen az egyes tagállamokon belül és a tagállamok között. Itt van például a finanszírozási veszteség problémája (lásd alább), ugyanakkor a folyószámlahitel-kamatok a kisebb vállalkozások számára továbbra is igen magasak, annak ellenére is, hogy az EKB refinanszírozási kamatlábai még sosem voltak ilyen alacsonyak. A nagyvállalatok más megoldásokat (például közvetlen kölcsönöket) is alkalmazhatnak, de a kisvállalatok nem vehetnek igénybe ilyen termékeket.

7.1.4 Finanszírozási veszteség: több tagállamban a bankok díjat számítanak fel, ha a vállalkozások idő előtt kívánják törleszteni a kapott hitelt. Ha a hitelt a szerződésben foglaltaknál korábban visszafizetik, a bank ezt az úgynevezett „finanszírozási veszteséget” annak kompenzálására számítja fel, hogy a pénzt esetleg alacsonyabb kamattal tudja csak újra befektetni, mint amennyit kapott volna, ha a hitelt nem törlesztették volna a vártnál korábban.

7.1.5 Gond azonban, hogy ezek a finanszírozási veszteség kompenzálására megállapított díjak gyakran igen magasak, és sokszor nincsenek világosan ismertetve a szerződésben, amely ráadásul jövőbeli, egyelőre ismeretlen kamatlábakra hivatkozik. Ez a vállalkozások számára nagyon megnehezíti a korai visszafizetés esetén a finanszírozási veszteség kompenzálásaként felszámítható díj összegének megbecslését. A vállalkozások többsége egyébként nincs is tisztában azzal, hogy fizetnie kell a finanszírozási veszteségért.

7.1.6 Ezért elengedhetetlen, hogy a bankok még a hitelszerződés aláírása előtt világosabb tájékoztatást adjanak ezekről a díjakról. A finanszírozási veszteség kompenzálásaként felszámítható díj összegét pedig ésszerű szinten korlátozni kellene.

7.2 A kkv-finanszírozásra irányuló európai programok megismertetése és adminisztrációja

7.2.1 Az EGSZB különféle finanszírozási forrásokat feltüntető, egységes, többnyelvű, online adatbázis létrehozása mellett száll síkra, amely a kkv-k finanszírozáshoz való hozzáféréseinek megkönnyítése érdekében összefogja az európai, nemzeti és regionális intézkedéseket. Az EGSZB kéri, hogy az Európai Bizottság széles körben terjessze az általa kidolgozott gyakorlati útmutatót⁽¹⁹⁾, amely arról tájékoztat, miként lehet hozzáférni 50 milliárd EUR összegű közfinanszírozáshoz a 27 tagállamban.

⁽¹⁷⁾ <http://www.schwabfound.org/pdf/schwabfound/SocialInvestmentManual.pdf>.

⁽¹⁸⁾ <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/1186&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>.

⁽¹⁹⁾ Zárójelentés: *Evaluation of Member State Policies to facilitate Access to Finance for SMEs* [A kkv-k finanszírozáshoz való hozzáféréseinek megkönnyítő tagállami politikák értékelése], 2012. június – http://ec.europa.eu/enterprise/policies/finance/guide-to-funding/indirect-funding/files/evaluation-of-national-financing-programmes-2012_en.pdf.

7.2.2 Az EGSZB úgy véli, hogy a „Horizont 2020” program kapcsán a teljes program 15 %-át kitevő célzott költségvetés és az egységes irányítási struktúra nélkülözhetetlen a kkv-k innovációs lehetőségeinek maximális kiaknázásához. Az eljárás a pénzügyi és adminisztratív kérdések szempontjából javításra szorul. Például az uniós finanszírozást élvező kutatási projektekből részt vevő kkv-k közül sokan még mindig komoly héa-vonatkozású problémákba ütköznek saját hazájukban. Igen gyakran ez jelenti az egyik legnagyobb akadályt azok számára, akik valóban a kezdetektől fogva részt vesznek. Minden tagállamban be kellene vezetni olyan szabályokat, amelyek egyértelműen megszabadítják a kkv-kat ezektől a terhektől. Az EU által finanszírozott projektekkel kapcsolatos héa minden körülmények között visszaigényelhető kell hogy legyen.

Kelt Brüsszelben, 2012. szeptember 19-én.

*az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke*

Staffan NILSSON
